

Nej till en generell arbetstidsförkortning

Sammanfattning

Debatten om förkortad arbetstid har åter aktualiserats, ofta med argument om bättre hälsa och ökad livsbalans. Dessa mål delas av Visita och våra medlemsföretag. Samtidigt innehåller redan besöksnäringens kollektivavtal inbyggda arbetstidsförkortningar och Sverige tillhör länderna med kortast arbetstid i OECD.^[OBJ]

Visita avstyrker därför bestämt förslaget om en generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön. En sådan reform innebär i praktiken en kraftig kostnadsökning som kringgår den svenska modellen och skulle slå oproportionerligt hårt mot inte bara besöksnäringen – en personalintensiv och jobbskapande basnäring – utan även svensk konkurrenskraft mot omvärlden i stort.

Konsekvenserna riskerar att bli ökade personalkostnader, förvärrade matchningsproblem och urholkad konkurrenskraft. Detta kan leda till färre jobb, minskad service och utslagna företag, vilket motverkar målen om ett hållbart arbetsliv och en stark välfärd. Vägen framåt går i stället via flexibilitet och branschanpassade lösningar inom ramen för kollektivavtalen.

Utgångspunkter

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen, som kännetecknas av:

- Hög personalintensitet och fysisk närvaro: Arbetet kan inte utföras på distans – service och produktion kräver personal på plats.
- Verksamhet när andra är lediga: Arbetet är ofta förlagt till kvällar, helger och högsäsong, vilket ställer höga krav på flexibilitet.
- En stark integrationsmotor: En tredjedel av de anställda är under 26 år och över 40 procent är utrikesfödda.²
- Hög andel deltidsarbete: Många kombinerar arbete med studier eller annan sysselsättning.

Arbetstidsfrågor är därför särskilt känsliga och måste hanteras med flexibilitet, inte genom generell lagstiftning.

Konsekvenser av en generell arbetstidsförkortning

En ohållbar kostnadsökning

Personalkostnader är besöksnäringens största utgift. Besöksnäringen är en näring där många av arbetstagarna är unga som arbetar deltid. En generell arbetstidsförkortning, med krav på 35-timmarsvecka och bibehållen lön, innebär i praktiken en löneökning per arbetad timme med 14,3 % och därmed en direkt kostnadsökning för arbetsgivaren på cirka 14,3 %. Inte färre arbetade timmar. I den svenska modellen förhandlas kostnadsökningar inom ramen för Märket³. En generell reform skulle kringgå detta och påföra företagen en kostnadschock som många, särskilt små och medelstora, saknar möjlighet att bära.

Förvärrad matchning och försämrad integration

Besöksnäringens utmaning är inte brist på vilja att anställa, utan kompetensmatchning. En generell arbetstidsförkortning skulle därför skapa ett rekryteringsbehov som inte går att möta i en bransch där en kock med en viss specialitet inte enkelt kan ersättas av en annan.

Bristen på en sådan nyckelperson får negativa följd effekter för hela verksamheten, eftersom serviceyrken kräver personal på plats och sällan kan effektiviseras för att kompensera för frånvaron. Konsekvensen blir därmed inte fler jobb, utan en överhängande risk för minskade öppettider, sämre service och i slutändan färre arbetstillfällen – vilket undergräver näringens viktiga roll som integrationsmotor.

Långsiktiga effekter på pensioner och välfärd

Färre arbetade timmar minskar skatteunderlaget för välfärden. En lägre heltidsnorm innebär dessutom att pensionsåldern behöver höjas för att bibehålla pensionsnivåerna. De påstådda vinsterna i återhämtning riskerar därmed att ätas upp av längre arbetsliv.

Visitat väg framåt - den svenska modellen

Visita är positiv till att arbetstidens längd och förläggning diskuteras och anpassas. Detta sker redan idag inom kollektivavtalen. Trots att det lagstadgade bruttoheltidsmålet är 40 timmar innehåller besöksnäringens kollektivavtal inbyggda, branschanpassade arbetstidsförkortningar – på arbetarsidan är heltidsmålet exempelvis 38,5 timmar. Visita anser att det är rimligt att från tid till

¹ OECD visar att den genomsnittliga årsarbetstiden i Sverige är cirka 1 437 timmar, jämfört med OECD-genomsnittet på cirka 1 742 timmar, vilket innebär att Sverige tillhör länderna med kortast arbetstid i organisationen. För mer information se här: [Basic statistics of Sweden, 2023: OECD Economic Surveys: Sweden 2025 | OECD](#)

² BAS, SCB.

³ "Märket" sätts i de centrala avtalsförhandlingarna mellan industrins parter, framför allt inom exportindustrin. Det är den procentsats för löneökningar som anses vara långsiktigt hållbar för svensk ekonomi och internationell konkurrenskraft. Märket en norm för löneökningstakten på hela arbetsmarknaden, däribland besöksnäringen.

annan se över arbetstiden, men det måste ske inom ramen för den svenska modellen.

- Arbetstidsfrågor ska hanteras genom kollektivavtal, inte lag.
- Lösningar ska vara branschanpassade och inom Märket.
- Flexibilitet och lokala överenskommelser ska uppmuntras.

Ett hållbart arbetsliv skapas genom god arbetsmiljö, kompetensutveckling och starkt ledarskap – inte genom en generell reform som försvagar jobbskapande och tillväxt.

Slutsats

En generell arbetstidsförkortning är fel väg för Sverige och särskilt skadlig för besöksnäringen. Den riskerar att underminera den svenska modellen, riskera jobb och försvaga konkurrenskraften. De långsiktiga kostnaderna för välfärd och pensioner överväger vinsterna.

Visita förespråkar i stället en ansvarsfull dialog inom ramen för kollektivavtalen, där parterna kan nå flexibla och branschanpassade lösningar som stärker både företag och medarbetare på lång sikt.